

Motion till riksdagen

1989/90:L424

av Ylva Johansson m.fl. (vpk, s, fp, mp)

Registrerat partnerskap för homosexuella

Att vara heterosexuell är att ha förmågan att älska och attraheras av en människa av motsatt kön. Att vara homosexuell är att ha förmågan att älska och attraheras av en människa av sitt eget kön.

Redan 1973 godkände riksdagen lagutskottets betänkande LU 1973:20 där man uttalade att "en samlevnad mellan två parter av samma kön är en från samhällets synpunkt fullt acceptabel samlevnadsform".

Utredningen om homosexuellas situation i samhället slog i sitt betänkande (SOU 1984:63) fast att "homosexuell läggning innebär detsamma för homosexuella som heterosexuell läggning innebär för heterosexuella". I konsekvens med detta konstaterades i samma betänkande att "Det är samma känslomässiga och ekonomiska sammanbindning som utgör grunden för både heterosexuell och homosexuell samlevnad".

Det finns ingen anledning att betvivla att dessa uttalanden motsvaras av att svenska folket i ständigt ökande utsträckning accepterar homosexuell samlevnad i former som överensstämmer med dem för heterosexuell samlevnad. Men fortfarande är frågan om en rättslig reglering av homosexuell samlevnad olöst.

I vårt samhälle medför äktenskap en rad sociala, ekonomiska och juridiska konsekvenser för parterna. Äktenskapet är dock förbehållet heterosexuella par. Det finns enligt vår mening inga skäl som talar emot att homosexuella par ska kunna erhålla samma rättigheter som heterosexuella gifter.

I Danmark infördes under 1989 en lag som innebär att homosexuella kan ingå "registrerat partnerskap". Lagen innebär att två personer av samma kön kan låta registrera sin relation hos myndigheterna, vilken därmed får en likartad juridisk ställning som äktenskap. Det innebär t ex:

- skattefördelar
- automatisk arvsrätt vid dödsfall
- reducerad arvsskatt
- rätten att sitta kvar i orubbat bo vid dödsfall
- samma pensions- och försäkringsförmåner som gifta par
- rätt till domstolsprövning vid skilsmässa
- ömsesidig försörjningsplikt

Det registrerade partnerskapet skiljer sig dock på några viktiga punkter från äktenskapet:

- ingen möjlighet till gemensam adoption av barn som man inte är släkt med. En part i ett partnerskapsförhållande får inte heller adoptera den andres barn.
- ingen gemensam vårdnad av barn
- "vigseln" kan inte genomföras kyrkligt
- minst en av parterna måste vara dansk medborgare
- partnerskapet är inte giltigt utanför Danmark

Mot. 1989/90
L424

Skälen mot att införa en liknande lag också i Sverige har bl.a. varit att ett nytt rättsinstitut som bara hänför sig till homosexuella sammanlevande skulle framstå som ett onödigt utpekande av en grupp människor i samhället och att man därmed riskerar att befästa fördomar.

Dessa argument kan inte längre betraktas som giltiga. Dels framstår homosexuell samlevnad som fullt acceptabel av allt fler människor och fördomarna om homosexuell samlevnad minskar i samma takt. Dels är homosexuella redan idag utsatta för särlagstiftning på flera områden, t.ex. måste den som vill utnyttja sina rättigheter enligt lagen om homosexuella sambor deklarera sin sexuella läggning. Även de homosexuellas egen organisation (RFSL) stöder förslaget om en speciell lagstiftning som gör det möjligt för homosexuella att registrera sitt partnerskap.

En lag om registrerat partnerskap för homosexuella som i allt väsentligt ger homosexuella par samma rättigheter och skyldigheter som det heterosexuella äktenskapet, med undantag av möjligheten till gemensam adoption av barn, bör därför införas även i Sverige.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om ny lag om registrerat partnerskap för homosexuella i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 22 januari 1990

Ylva Johansson (vpk)

Maria Leissner (fp)

Kent Carlsson (s)

Åsa Domeij (mp)